

Köpekli Dizeler Ve Gülmeceler

– ERHAN TIĞLI · 04 Ocak 2026

KÖPEK YILI

Çin takvimine göre bu yıl köpek yılıymış. Onun için, bu yıla adını veren köpeklerden söz etmek istiyorum sizlere.

İnsanlar köpekleri evcilleştirerek yüzyıllarca köle gibi kullanmışlar, kendilerine hizmet ettirmişlerdir. Ama kimi kişiler köpekleri pek sevmez, adlarını hakaret amacıyla ağızlarına alırlar. Kızdıklarına sadece köpek demez, “köpek oğlu köpek, it” diye iltifat ederler.

Söz gelişi, Namık Kemal dalkavukları “Kimi görsek etekleriz/Ne utanmaz köpekleriz” diye taşlar.

Hürriyet Kasidesi’nde zalimlere hizmet edenleri köpek olarak görür:

Kılab-ı zulme kaldı gezdiğin nazende sahralar

Uyan ey yareli şir-i jıyan bu hab-ı gafletten” der.

Şiirde sözü geçen kilap kelp(köpek)in çoğuludur. Buradan inkılap sözü türetilmiştir. İnkılabı(köklü değişme,devrim) benimsemeyenler ya da bilinçsiz kişiler bu sözcüğü inkılap(köpekleşme) diye söyler ya da yazarlar...

Namık Kemal burada halkı inleyen ve yaralı bir aslana benzeterek, onun uyanmasını, memleketin zulüm köpeklerine kaldığını belirtiyor...

Tahir Efendi şair Nef’i’ye kelp(köpek) demiş. Şairimiz bakın bu efendiye nasıl cevap veriyor:

Tahir Efendi bana kelp demiş

İltifatı bu sözde zahirdir

Maliki mezhebim benim zira

İtikadımca kelp tahirdir

Tahir’in sözlük anlamı temiz demektir. Nef’i maliki mezhebinden olduğunu, bu mezhebin inanışına göre köpeğin temiz sayıldığını, kendisine iltifat edildiğini söyle gibidir ama aslında köpek Tahir Efendidir diyor, köpekliliği ona iade ediyor!

Bu konuda şöyle bir fıkraya vardır:

Tahir’le Sadık adındaki arkadaşı yolda giderlerken karşılına bir köpek çıkar. Sadık bıyık altında gülererek, “Ne dersin, şairin dediği gibi, kelp gerçekten Tahir midir?” diye sorar.

Tahir, arkadaşının ne demek istediğini anlar, onu okkalı bir yanıtla susturur:

“Köpeğin temiz oluşu anlayışa, inanışa göre değişir ama şurası bir gerçektir ki; köpek her zaman sadıktır!”

Köpek türlü oyunlar ederek sahiplerine kendisini sevdirmesini bilir, onları oylar, dertlerini unutturup yalnızlıklarını giderir.

Bir çiftlikte bir eşek ve sahibinin kucağından inmeyen bir köpek varmış. Eşek bu işe(!) kızmış ve köpeğe, “Ben o kadar efendime hizmet ediyorum ama hiç takdir görmüyorum. Sen hiçbir şey yapmadığın halde çok seviliyorsun. Ne olur bana bunu sırrını anlat” diye yalvarmış.

Köpek, "Gayet basit" diye konuşmuş: "Ben, sahibim içeri girer girmez türlü oyunlar yaparak üstüne atılıyor, kucağına sığıyorum. Bu da onun hoşuna gidiyor."

Eşek sevinmiş, "Tama öyleyse" deyip sahibi kapıdan girince hemen hoplayıp zıplayarak adamın üstüne atılmış. Sahibi onu kudurdu sanmış, korkuyla yanından kaçarak eşeği kasaplara teslim etmiş.

Kudurmak deyince aklıma geldi. Köpek kuduz taşıyıcısıdır. Onların kuduz hastalığına tutulmamaları için aşılatmak gerekir.

Adamın birisini aşılanmamış bir köpek ısırması ama o aldırmamış, aşı olmayı ihmal edince kudurarak ölmesi kesinleşmiş. Yakınlarından bir kağıt kalem istemiş.

"Vasiyetini mi yazacaksın?" diye sormuşlar.

"Hayır" demiş bizimki, "Isıracağım kişilerin adlarını yazacağım."

Siz bu durumda olsaydınız kimleri yazardınız?

Sakin, "bizleri müşkül mevkiye düşürenleri yazarım" demeyin.

Öylelerinin öyle kraldan fazla kralcıları vardır ki, daha siz yanlarına yaklaşmadan havlayarak üstünüze saldırırlar, yeri göğü ayağa kaldırırlar...

Demosten, ahaliyi başına toplamış, bağıra çağıra onlara bir şeyler anlatıyormuş.

Onu pek sevmeyen bir politikacı alayla, "Gene ne havlıyorsun?" diye sormuş.

Demosten taşı gedğine oturtmuş; "Bir hırsız gördüm de...!"

Mevlana müritleriyle yolda giderken bir köşede koyun koyuna yatan köpekleri görürler. Müritlerden biri, "Şunlara bakın. Dostça, arkadaşça bir arada yatıyorlar" der.

Mevlana gülerken şöyle der; "Ortaya bir kemik atın da görün onları..."

Adamın birinin yolu bir dağ köyüne düşmüş. Yolda köpekler havlayarak üstüne saldırmışlar. Bizimki kendini savunmak için yerden bir taş alıp atmak istemiş ama hangi taşa el atsa bir türlü yerinden kaldıramamış. Ellerini açarak, "Allahım" demiş. "Bu nasıl köy? Taşları bağlamışlar da köpekleri salıvermişler!"

Siz siz olun, köpekli köyde taşsız, değneksiz dolaşmayın.

Erhan Tıǧlı